

Interviewee: Nguyen Quoc Cuong

Interviewer: Pham Diem Huong

Location: Sai Gon Radio, Houston

Date: Sunday, Feb. 27, 2011

Identifier: wrc02850

Context: This recording and transcript form part of a collection of oral history interviews conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation and donated to the Chao Center for Asian Studies at Rice University. This collection includes video recordings of interviews with Vietnamese Americans native to or living in Texas. This interview forms part of the national 500 Oral Histories Project conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation.

This transcript was written by Mr. Hieu Do in 2014 by recommendation of Ms. Nancy Bui of the VAHF, and has not been verified by staff at Rice University.

NB: Thưa ông Nguyễn Quốc Cường hôm nay chúng tôi việc đầu tiên xin được phỏng vấn ông. Ông có thể cho biết tiểu sử và tuổi thơ ấu của ông như thế nào?

00:15:QC: Tôi sinh tại Hà Nội năm 1944. Năm 1950 thì gia đình chúng tôi bắt đầu định cư vào Nam vì tôi có 1 ông bác, ông cậu làm ở 1 cái cơ quan ... của Mỹ. Ông cho biết là tình hình Việt Nam không tốt và gia đình nên bắt đầu sửa soạn di cư vào Nam. Nên chúng tôi bắt đầu di cư vào Nam trước ngày chia đôi đất nước 4 năm. Nên gia đình chúng tôi vào Nam năm 50.

NB: Vậy là khi đó ông 6 tuổi?

00:54:QC: Lúc đó mới 6 tuổi. thành ra cũng không biết gì nhiều về Hà Nội và những cái chỗ mình sinh trưởng thành ra đến vào trong nam thì chúng tôi đi học ở trường ... học cho tới lớp lớn thì tôi đi vào trường Luật. Học luật xong rồi chúng tôi làm cho nhóm kinh tế hậu chiến của giáo sư Vũ Phúc. Đồng thời cũng làm thêm ở cái cơ quan gọi là Việt Tân xã, làm về phiên dịch pháp văn. Việt Tân xã và sau đó là đi tập sự luật sư. Thế đến 1973 thì động viên như mọi người khác, động viên đi lính. Đi lính xong rồi chúng tôi có xuống sư đoàn 7 làm việc với ông Nguyễn Khoa Nam 1 thời gian xong rồi là về bộ dân vận chiêu hồi. bộ dân vận chiêu hồi làm ở trung tâm dân vụ tức là cái chỗ ngoài ... , cái cơ quan liên lạc với báo chí ngoại quốc. phải nói là sau 1 thời gian đến lúc cuối tôi thay ông Phùng Bảo Trúc làm phát thanh viên chính phủ những cái ngày cuối của miền Nam.

NB: Ông có thể cho biết những kỉ niệm của tuổi trẻ nhất là thời gian vào Sài Gòn thì ông đi học ... như thế nào

02:18:QC: Thì tuổi trẻ cũng như mọi người trẻ khác là cũng nhiều các những kỉ niệm.

NB: Dĩ nhiên là ai cũng có những kỉ niệm thời thơ ấu đó thành ra những khan giả sau này người ta muốn nhìn lại tiểu sử của những người được phỏng vấn đó, thì người cũng ... anh có những kỉ niệm gì, Sài Gòn khi anh bắt đầu đi học ... tuổi trẻ có những kỉ niệm gì trong cuộc đời của anh

03:05:QC: Nói thật ra thì những cái kỉ niệm thì mình trẻ tuổi thì mình nhiều kỉ niệm lắm thế những mà có những cái kỉ niệm đáng nhớ, đáng ghi nhớ. Những kỉ niệm nó định nghĩa cuộc đời của mình thì không có.

Tôi không có những cái đó vì các cái việc làm mà trong cái quãng đời của mình đó thì mình không có định đoạt trước được những cái mình muốn làm, và các cái mà mình làm được thì nó không đúng các cái ý mình muốn thành ra cũng không có những cái kỉ niệm nào nó kêu là vượt trội để mình có thể nhớ. Coi như đó là các cái định hình cái tuổi trẻ hay là cuộc đời của mình sau này thì không có, không có các cái đó.

NB: Nhưng mà ... để lại cho anh rất nhiều vốn liếng, cho những công ăn việc làm sau này nhất là vấn đề tiếng Pháp, về vấn đề ngôn ngữ vì anh có nói chuyện về sau là Việt Tân xã đó.

04:15:QC: Thì tức là đấy, cũng có bởi vì là mình học chương trình Pháp nên về sau này mình tìm được công việc làm phù hợp với khả năng đó của mình thì có, đó là 1 trong cái lý do tôi làm ở Việt Tân xã tức là mình tận dụng được cái ... của mình từ cái lúc trung học.

NB: Thưa anh thế năm nào thì anh bắt đầu học Luật

09:28:QC: Dạ thưa năm 1963 tôi vào trường Luật đến 1966 là xong

NB: Trường Luật có nhiều kỉ niệm gì cho anh.

09:36:QC: thì trong cái thời gian đó là tôi bắt đầu tôi hoạt động xã hội tức là đi trong cái chương trình sinh viên cứu trợ miền Trung đó, thì đó là cái thời gian tôi hoạt động

NB: Anh có thể kể chuyện lại anh đi cứu trợ miền Trung như thế nào

09:54:QC: Cái hồi đó, lúc đó theo tôi nhận xét thì tức là sinh viên với thanh niên Việt Nam lúc đó thì có tinh thần. tinh thần nghĩa là mình có chú ý đến xã hội, chú ý tới người xung quanh mình nhiều hơn là cái hồi về sau này. Là bởi vì mình thấy phiến diện bề ngoài thì mình thấy vậy là bởi vì thanh niên hồi đó thì có lý tưởng nhiều hơn, có nhiều việc mà thanh niên xông sáo vào làm hơn nhất là những vấn đề cứu trợ. Tôi cũng thấy là hồi đấy ở Việt Nam thì cái vấn đề lũ lụt ở miền Trung coi như năm nào cũng xảy ra. Cái khoảng thập niên 60 là nhiều các cái vụ lụt lớn thành ra lúc đó là thanh niên đổ xô vào làm những cái việc nhân đạo đó, việc cứu tế đó thì tôi cũng là 1 trong những người tham gia vào trong cái sinh hoạt đó thôi.

NB: Nhưng mà có tham gia về chính trị không?

11:09:QC: Dạ thưa không, lúc đó thì tôi chưa có ý định chính trị, chưa có 1 mưu cầu chính trị nào hết, mà 1 cái tư tưởng chính trị nào rõ rệt hết

NB: Trong những cái năm đó có những sinh hoạt của sinh viên, sinh hoạt của tuổi trẻ chẳng hạn như hát ở trường đại học văn khoa thì anh thì có ý kiến gì về vụ đó. Anh có tham dự không.

11:36:QC: Không không

NB: Anh không tham gia những buổi văn nghệ như của Từ Công Phụng

11:39:QC: Dạ không,

NB: Dạ vâng, sau khi anh học trường Luật xong thì anh đi tập sự Luật sư hay là đi làm

11:46:QC: Thì sau khi học trường luật xong thì tôi đi làm nhiều thứ lắm, tại vì mình chưa định hình được cái đường đi của mình thành ra mình cũng làm nhiều việc lắm thì tôi tập sự này, rồi tôi đi làm Việt Tân xã

này, rồi tôi đi làm cho cái chương trình của ông Trúc tức là kinh tế hậu chiến đó. Thì khi mà làm những cái việc đó thì mình hoàn toàn chú trọng đến những cái vấn đề ngoài chính trị nhiều hơn là chính trị.

NB: Anh có thể kể lại những cái việc anh làm ở Việt Tân xã và có những cái gì làm cho anh có nhiều phần khởi, nhiều kỉ niệm còn lưu lại.

12:31:QC: Việt Tân xã thật ra thì không có 1 cái kỉ niệm gì lớn cả là bởi vì tôi làm công việc nó gần như là rất là thông thường tức là dựng 1 cái bản tin ngày này từ tiếng Việt ra tiếng Pháp. Bởi vì là hồi đấy Việt Tân xã có 3 bản tin, bản tin tiếng Việt là chính, xong rồi từ bản tin tiếng Việt đó rồi dịch ra bản tin tiếng Anh và tiếng Pháp. Tôi làm ở cái ban Pháp ngữ tức là sau khi đã có bản tiếng Việt rồi thì lấy từ bản tiếng Việt dịch ra tiếng Pháp để đưa các báo chí Pháp ngữ rồi thì Anh ngữ thì lúc đó cũng bắt đầu có 1 cái bản tin Anh ngữ là họ cũng dịch để họ bán cho những các kí giả tiếng Anh. công việc nó rất tầm thường, nó là 1 cái việc kêu là ...

NB: Anh có biết anh Vũ Thụy Hoàng, Vũ Thụy Hoàng cũng là làm báo đó

13:37:QC: Anh làm báo nhưng mà tôi không quen anh ấy

NB: Anh Vũ Thụy Hoàng hơn anh độ 7-8 tuổi. còn anh Nguyễn Ngọc Linh

13:45:QC: Nguyễn Ngọc Linh thì tôi làm dưới quyền ông Linh, tôi vào thời ông Linh vẫn làm trong đó.

NB: Anh Linh là khóa đàn anh của tôi khóa 12, tôi là khóa 13 Thủ Đức khóa chúng tôi là khóa nhiều nhất có 700 giáo chức với tất cả giới trí thức. cái năm 66 khi mình ra trường tôi giải ngũ, tôi hết 4 năm động viên tôi giải ngũ thì bấy giờ tôi làm cho ... về sau tôi làm cho ... đến tết Mậu Thân tôi phải tái ngũ lại cho đến 75. Rồi cái việc anh làm cho vấn đề phát triển kinh tế thế nào thưa anh

14:24:QC: Kinh tế là về đi nghiên cứu về các cái vấn đề kinh tế, các cái sinh hoạt kinh tế ở trong miền nam. Vì lúc đó tôi về sinh ngữ, tôi có khả năng sinh ngữ thành ra chia cho làm cái nhóm làm việc với phía bên Mỹ thì tôi được ở trong cái nhóm làm việc với mấy người chuyên gia người Mỹ thành ra mình đi mình nghiên cứu thì mình đi mình viết các cái phúc trình bằng tiếng anh để cho họ dùng trong cái bản thảo báo cáo kinh tế của họ. thì các cái phúc trình như vấn đề, họ chú trọng tới vấn đề tín dụng Việt Nam tức là cái họ đó. Thành ra đi nghiên cứu về cái đó rồi viết về cái cách sinh hoạt về họ như thế nào, cách tính lời ra làm sao. Rồi từ các cái phân lời của cái hội đó thì mới xem xem là cái ngành tín dụng Việt Nam nó như thế nào. Lúc đó các cái nó được sơ khai lắm bởi vì mình chưa biết dùng các định kế tài chánh mà chỉ dùng cái đó là cái cách để mà đi mượn tiền thiên hạ là cái hội thôi. Thì cái đó nó là 1 cái hay nhưng mà nó không thể nào nó bành chướng thành ra 1 cái thứ cung cấp tín dụng cho nông được. đấy là các cái sinh hoạt hồi kinh tế hậu chiến

NB: Nhưng mà trong khi anh làm đó thì vẫn tập sự luật sư hay là sao?

16:13:QC: Vẫn tập sự luật sư vì cái ngành tôi tập sự thì là cái văn phòng của ông Trương Đình Du nhưng mà mình tập sự mình không có lãnh tiền thành ra ông ấy cũng để dãi trong cái vấn đề

NB: Anh có biết ông luật sư Nguyễn Văn Dực không?

16:31:QC: Không.

NB: Vậy trong cái thời gian anh tập sự thì ông Dực ông ý cũng tập sự luật sư ông ấy cũng ra độ khoảng 68-69 văn phòng luật sư.

16:45:QC: Tôi thì tập sự năm 66 thì cũng đấy năm 69 thì xong, cũng cùng thời gian ấy.

NB: Thì sau đấy thì anh ra luật sư

16:59:QC: Vâng, chưa được ra luật sư thì tôi đã đi lính, tôi chưa có hành nghề đã phải đi lính.

NB: Anh tập sự từ 66 mà đến 73 anh mới đi lính phỏng

17:03:QC: Vâng 73 đi lính.

NB: Thì anh đi khóa mấy Thủ Đức anh

17:10:QC: Tôi không nhớ khoa nữa, lâu mình cũng không chú ý vào cái vấn đề ấy

NB: Anh đi như vậy là anh đi cả 2 giai đoạn hay chỉ 1 giai đoạn đầu

17:19:QC: 2 giai đoạn nhưng mà nó chia ra nên nó cũng lủng củng lắm. tháng 3 năm 69 tôi đã đi 9 tuần. đi 9 tuần xong rồi về, sau đó ông Trúc lại kéo về kinh tế hậu chiến. làm được có 1 năm sau thì là hết là 70. 70 thì cũng hoãn dịp vì lý do học vấn vì tôi học cao học thì được 1 năm 2 năm thì không còn hoãn dịp được nữa thì phải đi

NB: Thì trở lại sang giai đoạn 2 có phải không anh bởi vì anh đã học 9 tuần rồi

17:53:QC: Vâng, tức là trong giai đoạn 2 thì đi hết thủ đức. ra hết thủ đức thì ra trường năm 71-72 gì thì ra trường. ra trường xong thì tôi xuống sư đoàn 7 ở 1 năm xong rồi sau đấy thì lúc đó thì về dân vận đó. Thì về dân vận xong đậu dân vận thì bên phía ông Nhã kéo về trung tâm tin quốc ngoại làm được hơn 1 năm thì là sang bên đó làm phát thanh viên. Từ 73 cho đến 75 thì là hết đấy.

NB: thì trong cái thời gian đó anh có kỉ niệm nào đặc biệt k. anh nghĩ gì về vấn đề quân đội khi anh đi quân đội

18:40:QC: Quân đội thì cái kỉ niệm của tôi tức là lần đầu tiên tôi tiếp cận với 1 người tướng mà tôi thấy là trong sạch và làm việc rất là hay đó là ông Nguyễn Khoa Nam là vì khi tôi xuống ông đưa tôi xuống đại đội 7 trinh sát ông ấy bảo đi tác chiến. xong chính ông ấy lại kéo tôi về, ông ấy bảo thôi anh sĩ quan của tôi ai người nào ra trường cũng phải đi tác chiến hết anh coi như là anh thời gian ở trinh sát là anh đi tác chiến rồi, coi như thế là đủ rồi giờ anh về anh ở với tôi. Ông ấy đưa lên bộ tư lệnh làm. Làm việc ông ấy xong ông ấy lại dự định đưa tôi ra quân đoàn, khi ông ấy làm tư lệnh quân đoàn 4 đó thì ông ấy tính đưa tôi đi. Theo tôi biết ông tính đưa tôi đi về làm, nó có cái ban gọi là quân pháp của sư đoàn. Ông ấy tính đưa tôi về ban tư pháp của quân đoàn, nhưng mà tại vì mình không thích, tôi thích ở dân sự hơn. Thế thành ra khi mà lúc có cái cơ hội để về dân sự thì tôi xin được về, mới đầu ông không cho về. sau được vận động ở bên phía mấy văn phòng của ông Nhã vận động thì mới là kéo về thì là ông này ông cũng cho đi như mà có vẻ ông hơi bực thành ra lên chào ông ấy ông không cho chào.

NB: Tôi nghĩ thế này thưa anh, tất cả chúng ta là những thành niên trí thức mà được động viên đi đó thì đa số chúng ta đóng góp thật nhiều cho quân đội nhất là vấn đề hành chánh đó nên ông tướng ông rất có lòng quý anh cũng là đặc biệt vì nhiều cái lớp đàn anh trước đó họ cũng phải lặn lội để làm việc mà thay đổi hoàn toàn về vấn đề giấy tờ hành chánh của quân đội anh mặc dù anh em chúng mình cũng phải đi chiến đấu, hầu hết đều phải đi chiến đấu nhưng mà trong cái thời gian không đi hành quân ở nhà làm giúp họ nhiều mà tướng lãnh ở miền nam người ta biết giá trị của chúng mình tôi nghĩ là ông cũng cảm thấy điều đó nên ông ấy muốn giữ anh lại không cho anh về dân sự là thế. Dù sao đi nữa thì từ năm

1962, đầu 62 khóa 12 ra trường đó thì hầu hết các anh em rất là hay chiến đấu nhưng họ được kéo về làm những chuyện lớn, chẳng hạn sau này chúng mình phải viết những lệnh hành quân những vấn đề về thể chế tiết liệu những cái thể thức đó anh những chuyện đó, vấn đề hành chánh quân đội thì tôi nghĩ rằng trong những thập niên đó chúng ta đã thay đổi hoàn toàn lề lối làm việc của văn phòng trong quân đội của chúng ta, đóng góp rất nhiều, thay đổi hoàn toàn bởi vì con người đã nằm trong đó là huyết mạch của quân đội thưa anh.

21:49: QC:Thì của mình cũng hy vọng là họ nghĩ như vậy chứ còn cũng có nhiều trường hợp các anh em dân sự vào quân đội rồi thì không có thích hợp được cái chế độ thành ra nhiều khi có những cái không có tốt đẹp mấy. cái đó còn tùy ông chỉ huy cả.

NB: Cái đó cũng là 1 số, còn đa số đó là người ra được chúng mình đóng góp vào những cái giá trị quý giá trong quân đội, vấn đề hành chánh và vấn đề hành quân nữa, về đủ mọi phương diện. bởi về sau này sau này sĩ quan cấp tá là động viên nhiều lắm anh phải không. Tôi nghĩ là ông cũng có lý do giữ anh lại. tiếc anh thôi. Anh cũng là lớp người tri thức đóng góp cho quân đội mà họ cần đến anh

Cái đó tôi nghĩ là ông cũng có ý đó

NB:Khi anh về dân sự lại anh thấy như nào, đời sống của anh như nào và cái vấn đề làm việc

Trước hết là mình làm việc ở cái môi trường mình thích, mình thấy là mình cảm thấy thoải mái hơn. Mình không phải là người thích quân đội thành ra mình về dân sự cái đầu mình cũng thoải mái hơn. đương nhiên rồi. có 1 cái nữa tức là mình về dân sự thì đất nước đó mình thấy cái dân sự cũng có những cái vấn đề nó chứ phải không. Cái vấn đề của dân sự nó cũng khá nặng tức là vấn đề bè phái các vấn đề người làm cũng phải quen biết thế này thì mới lên được. cái may của tôi khi tôi về cái bộ dân vận đó thì cũng có 1 lớp người mới là trí thức trẻ về làm thì họ cũng không làm với cách bè phái mà làm với tinh thần hăng say của tuổi trẻ mình thấy mình cũng vui. Lúc đó làm được hiểu thứ lắm, lúc đó ông Nhã ông ấy lên lúc đó báo chí ngoại quốc nó bắt đầu thay đổi thái độ của nó đối với Việt Nam. Bởi vì nó thấy ông này ông ấy cũng cứng rắn hành xử với chúng nó không phải thua kém như các cái lần vào các cơ sở cơ quan khác gặp các ông già khúm núm này kia, không có. Mà lại có phần đông là những người đi học ngoại quốc về nữa, thành ra họ làm việc với tinh thần song sáo của tuổi trẻ mà có tiếp cận được với phía ngoài thành ra cũng lấy được tinh thần của 1 số những cái người phóng viên nhà bà. Họ cảm thấy không phải nề hơn mà họ đối xử với mình có sự tương thích hơn

NB:Tôi nghĩ là cuối thập niên 60 đến khi mình mất nước năm 75 đó thì anh em trẻ chúng mình đã đóng góp rất nhiều về mọi phương diện trên cái lãnh vực xã hội miền Nam Việt Nam. Chúng ta chỉ có cái không may mắn là chúng ta không đủ thời gian để thay đổi cả 1 cái nếp sống của miền nam mà chúng ta đã mất phải không anh

Tôi thấy trong quân đội cũng vậy lớp tướng trẻ thay thế các cái ông tướng cục chàu đó cái tướng mà tướng đi lính cho tây đó. Rồi từ từ mình cũng thấy là ông tướng ông đã lãnh đạo theo tinh thần mới như ông nam chẳng hạn. lúc đó ông mới 40, ông làm việc có quy củ có kỉ luật, nhất là người tôi chưa thấy 1 cái dấu hiệu gì là tham nhũng cả. mình thấy là đó là những lớp người lãnh đạo mới của mình những quá trẻ rồi.

NB:Tôi cũng nghĩ như vậy, quá trẻ, đóng góp của chúng mình, bắt đầu từ anh linh từ năm 61-62

QC:Cái vấn đề lúc đó của các anh là vấn đề tương quan lực lượng, lúc đó các cái bộ máy hành chính mà khi lớp trẻ mới vào thì mới là thiếu số. lúc đó các anh ra trường các anh đi vào các bộ máy hành chính lúc đó các anh vẫn là tiểu số. thành ra vẫn phụ thuộc vào những người chỉ huy, người tin vào giới trẻ đó thành ra người ta sử dụng anh 1 cách nó khác hơn là đối với các người già họ cần côi mà họ không có tiếp thu được các cái cách lãnh đạo chỉ huy mới. trong cái các tương quan lực lượng lúc đó các anh vẫn là thiếu số

NB:Anh nói rất là đúng là vì thế này, các lớp chỉ huy mới họ quý chúng tôi lắm. nhưng mà những người ngang hàng với chúng mình họ ganh tị và chúng mình đang thay đổi cái nếp sống sĩ quan trong quân đội

QC:Đúng rồi, mình vào mình thay đổi các cái tập quán của họ

NB:Đúng thế anh, họ bắt lính về làm việc cho gia đình. Mình thì mình không chịu đó, họ đi đâu họ bắt lái xe họ, còn mình lái xe mình lái xe lấy. trừ trường hợp mình đi họp có người canh xe khỏi quan cảnh nó bắt xe thì mới dùng tài xế. nhưng mà thực sự ra thì anh kể chuyện từ lúc này đến giờ tức là anh có quá nhiều thay đổi trong cuộc sống từ quân sự sang dân sự. anh có kỉ niệm gì quý báu mà anh nói cho thế hệ sau nghe trước khi chúng ta mất nước năm 75 thưa anh

QC:Nói về cái chuyện mà bắt đầu vào môi trường làm việc thì tôi thấy là cái thời của anh em mình đó. Tức là anh cũng là 60 đúng không coi như là thế hệ anh em mình

NB:Năm nay là tôi 78, tôi động viên lúc đó là 28

QC:Cái thế hệ anh với cái thế tôi cũng khoảng thời gian gần nhau, sát nhau đó thì là mình thấy là mình có 1 cái tinh thần mới trong công việc mình làm việc với 1 cái tinh thần mới tức là. Kể cho anh cái ví dụ tức là cái vấn đề bảo cáo, tức là trình bẩm các ông lãnh đạo mình đó. Thế nào anh cũng có những 1 số trường hợp người già hơn tuổi anh họ vào họ kính cẩn bẩm thưa các thứ và họ nhiều khi họ nói những cái gì người chỉ huy muốn nghe chứ họ không nói cái gì trái tai cả. cái đó là họ khác với mình, vì thế nên tôi nói thế hệ các anh chỉ là thế hệ vẫn còn thiếu số trong các cái cơ quan lực lượng. cái mới của anh nó chưa được nhiều người chấp nhận. ngay là các cấp chỉ huy nhiều khi anh nói trái tai họ không chấp nhận. Icus đó là mình đi chống lại cái trào lưu cũ. Thành ra các anh ở 1 trường hợp thiệt thòi vì các anh không được nhiều người nghe, người nào may mắn được ông sếp ông ấy thương, ông ấy nghe đó thì cái cơ quan cái cơ sở mình có lợi. còn người ta không biết nghe, người ta không thích cái thái độ mới như vậy thì họ không thể nào tôn trọng cái cách làm việc mới của mình được. đó là cái tôi thấy là trong cái tình hình Việt Nam hồi đó, trong cái môi trường Việt Nam hồi đó mình ở 1 cái điểm giao thời. tức là mình giao thời tức cái mới cái cũ đó. Tức là từ thời ông Nhất Linh ông đã nói là giao thời rồi, là bởi vì cái tư tưởng tây phương nó mới sang nó đụng chạm với hán học, cái nho giáo. Cái giao thời nó kéo dài từ lúc đó đến lúc mình vẫn chưa hết. lúc đó miền Nam là ông Diệm quan niệm của ông, ông ấy là 1 cái người quan lại thành ra ông. Khi mà ông ấy lên ông ấy làm tổng thống những cái nhìn của ông, cái nhãn quan của ông, ông ấy họ Ngô, ông ấy muốn khôi phục 1 cái họ Ngô, nhà Ngô đó. Tức là 1 triều đại, thành ra cách sắp xếp người làm việc đó cũng là các sắp xếp của cái cổ hủ của cái thời đó. Triều đại thì ông vua ở xung quanh là họ hàng, những người thân thuộc nhất và các người trong cung giáo là những cái người gần ông ấy nhất tin cẩn nhất

NB:Anh ông ấy là giám ngục

QC:Đấy, anh ấy giám ngục. thì cái đó là 1 cái nó làm hại ông mà ông không biết. ông ấy sống trong giao thời mà ông ấy trọng cái cũ mà ông ấy không trọng cái mới. ông ấy muốn xây dựng cái dân chủ đấy, nhưng mà cái dân chủ của ông tức là dân chủ theo miền tây là đó ... thì không phù hợp

NB: Ông nghĩ gì về nền đệ nhất cộng hòa anh

32:58: Đệ nhất cộng hòa á. Đệ nhất cộng hòa tôi thấy là, trước hết đó là đệ nhất cộng hòa nó có cái thể mà mình có thể đối đầu được với lại miền bắc bởi vì các cái người của đệ nhất cộng hòa là những cái người có đủ những uy tín, đủ các khả năng, tư thế để đối đầu với miền bắc. thế nhưng mà cái lỗi của đệ nhất cộng hòa là như tôi nói đó là ông Đinh Diệm là ông vẫn muốn xây dựng 1 cái nhà Ngô, và chính cái quan điểm đó, có thể không phải là cố ý ông ấy làm như thế nhưng mà cái cách xử sự, cái cách sắp xếp công việc của ông nhất là mi, ta này các thứ trong triều đó

NB: Nó giống như 1 cái chế độ cũ, quân chủ.

33:55:QC:Tức là ông ấy là 1 cái người vua cuối cùng của Việt Nam, ông ấy nghĩ là như thế, ông ấy không nói ra những mà

<video 3>

Nguyen Quoc Cuong

Nhưng mà chính chuyện đó nó hại ông,

NB: Chứ còn nhìn chung thì đệ nhất cộng hòa nó vẫn có những bước đi rất là vững chãi , nếu mà cụ Diệm thoát thân được khỏi quan niệm quan lại ngày xưa đó, thì chúng ta cũng thành công, còn anh có quan điểm gì trong việc đảo chính 1963 và nền đệ nhị cộng hòa thì anh nghĩ thế nào ?

00:29:NC: Anh dùng chữ đúng đó, nhiều người cứ nói cách mạng 63 thì tôi thấy không đúng.

NB: Đảo chính mà mình vẫn phải chịu với những người cũ, ông Thiệu, ông Kỳ là lớp thế hệ cũ anh ạ vẫn chưa thoát ra được như cái tuổi của chúng mình

00:53:NC: Mấy ông đó là Tây nó huấn luyện chứ đâu phải mình huấn luyện, ông Thiệu cũng là tướng Tây ông Minh cũng lính tây, ngay cả ông Kỳ cũng là lính tây, tất cả những người đó quan niệm của họ vẫn là quan niệm tây xấu chứ không phải tốt, thành ra khi sau đó thì cái nét xấu nó nổi lên.như là những thứ kêu là độc tài. Có độc tài chứ không phải không, tôi nghĩ mấy người đó để yên cho họ là họ độc tài đó

NB: bởi vì ông Thiệu cũng tìm đủ mọi cách ngồi lâu, rồi cái vấn đề mà cả một thể chế miền Nam yếu hẳn đi về vấn đề cách mạng, anh có đồng ý thế không từ từ đi đến cái chỗ mình mất miền Nam.anh có đồng ý chuyện đó không ?

01:55:NC: Mình mất miền Nam là vì mình không có một chế độ có đủ vị thế có thể đương đầu với phía ngoài, trong khi đó phía ngoài phải công nhận là họ chiến đấu từ 40 cho tới lúc mình trong khi đó mình thay đổi nhiều quá, chiến lược, nhân sự, chính trị.

NB: Anh có cảm tưởng gì khi mình mất 75?

02:34:NC: Nghĩ thế nào về quê hương là sao ?

NB: Tức là anh quan niệm thế nào ?anh nghĩ về Việt Nam thế nào? Anh có thương tiếc thất bại hay anh có thất vọng về quê hương không ?

02:53:NC: Dĩ nhiên là mình phải bỏ nước ra đi thì mình phải thương tiếc quê hương chứ nhưng mà vấn đề trước hết là vấn đề chiến tranh hòa bình đi đã, tức là Việt Nam chia đôi đất nước đánh nhau từ 45 tới 75 là 30 năm đánh nhau chưa đủ sao, muốn đánh nhau nữa à, mà không đi đến kết thúc. Mà không đi đến kết thúc là bởi vì không có một sự tận diệt một phía, khi mà đánh nhau trên trận, một bên tận diệt thì sự chống đối nó mất đi nhiều lắm, đằng này mình thoát được, mình đi được, dĩ nhiên những người ở lại thì phải cải tạo đó, nhưng mà cải tạo có chết hết đâu, thành ra bảo tẩm máu là không có.

NB: Chấm dứt một thời kỳ chiến tranh 30 năm.

04:03:NC: Tức là chiến tranh nó kết thúc thì bây giờ đó nó đã kết thúc rồi, d đất nước đã 30 năm hòa bình rồi, thì mình có cần ngó lại về cuộc chiến không . Nhiều người vẫn còn muốn đẩy chứ

NB: Nhưng mà có làm được hay không ?

04:25:NC: Có làm được không thì mình chỉ nói đến vấn đề, thì cái ý muốn vẫn còn.

NB: Vẫn còn đang chiến đấu trong tư tưởng, giữa ranh giới của người cộng sản và người quốc gia là hai chiến tuyến phải không anh ?

04:44:NC: Khác chiến tuyến thì nó dĩ nhiên rồi nhưng mà bây giờ cái môi trường để mà hai bên tranh chấp nhau là phải đổi đi, tức là hồi trước đánh nhau bằng súng đạn giờ đánh nhau bằng tư tưởng thì đâu có cần súng đạn nữa, tại sao bên ngoài cứ nghĩ cái chuyện súng đạn, thì tôi nghĩ cái vấn đề của mình bây giờ là làm sao có được sự, tôi chống quan điểm hòa hợp hòa giải, không có hòa hợp hòa giải vì tôi cho là không cần phải hòa hợp hòa giải bởi vì vấn đề hòa hợp hòa giải ví dụ trong trường hợp mà nước Mỹ nó cần hòa hợp hòa giải là vì lúc đó nó đôi co xong rồi thì hai bên vẫn tranh chấp với nhau, đến một lúc nào đó nó nhận ra à mình sống phải hòa bình rồi thì mình phải ít nhất là chấp nhận nhau. Hiện bây giờ ở bên Mỹ đó nó vẫn có sự khác biệt Nam Bắc, anh thấy không, cũng có một số tiểu bang nó vẫn hướng về quá khứ, nó vẫn tao là dân Nam Kỳ đây, thế nhưng mà nó không có đánh nhau nữa. Mình có thể làm được cái đó không, hồi trước họ nói vấn đề hòa hợp hòa giải, tôi nói cái câu này nó hơi tục là mình đánh đi nhiều quá rồi thành ra mình không dùng được ngôn từ đó nữa, cái phương thức đó nó không cần nữa, vì vấn đề cần sự khoan dung tối thiểu, anh chấp nhận nhau có nghĩa là anh cộng sản, tôi không đồng ý với anh nhưng anh là một thực thể tôi có thể nói chuyện với anh được. Tôi nói với anh cái quan điểm của tôi, anh nói đường của anh, xem cái lý nào đúng. Nếu tôi đúng thì anh phải theo, nếu tôi sai thì theo anh.

NB: Nhưng mà cộng sản nó không như vậy, chúng mình có thể nói mình sai thì mình chấp nhận, nhưng mà cộng sản là không,

07:23:NC: Vì thế nên họ không có được sự khoan dung tối thiểu, mà họ cứ ngồi họ nói vấn đề hòa hợp hòa giải với mình, họ nói chứ mình đâu có nói

NB: Bây giờ mình chỉ nghĩ thế này, là chế độ họ sẽ phải giải thể, mình chờ xem vấn đề đấu tranh dân chủ nó đi đến đâu.

07:50:NC: Lại nói về vấn đề giải thể thì trước sau gì thì cái cộng sản nó cũng sẽ giải thể, vấn đề nhanh hay sớm thôi, bên ngoài làm gì được cho nó giải thể, mình ngồi mình chờ mình đi biểu tình nó có giải thể không ?

NB: Không

08:05:NC: Mình phải có sự đối thoại tức là mình phải communicate với nó, nói chuyện 10 câu nó không nghe câu nào đâu, dần dần con cháu nó cũng sẽ phải nghe, mình phải công nhận một điều, qua các thế hệ dù không có sự chuyển giao kiến thức giữa các thế hệ, nhưng mà mỗi một thế hệ nó cũng có học được một cái khôn của nó.

NB; Nó có chuyển giao. Mà người ta không nói ra, nhưng mà nó có, cái nếp sống của thế hệ nọ qua thế hệ kia nó có chuyển giao

08:55:NC: Thế bây giờ nó có chuyển giao theo anh. Tức là cái chuyển giao cái tốt cái xấu thì mình không cần biết, nhưng mà nó có chuyển giao. Tức là thế hệ mới nó học thế hệ cũ, nó học cái gì thì mình không cần để ý, nhưng mà nó học cả cái xấu cũng như cái tốt, thì mình thấy có sự chuyển giao như thế thì mình phải làm sao cho sự chuyển giao nó nhanh lên chứ anh chỉ có thể làm nó nhanh chứ nếu anh có communication thì làm sao nó hiểu được anh, nếu ở ngoài chỉ ngồi mà kêu là chống cộng bằng cách biểu tình thì nó không có lợi gì .

NB: Tôi thấy rằng cộng đồng của mình, những người tham gia cộng đồng là những thành phần như thế nào? Ý tôi nói là như thế này chẳng hạn như trí thức như anh, anh đâu có tham dự cộng đồng trực tiếp phải không ? đó là điểm mà chúng ta nhìn vào cộng đồng đó, chẳng hạn cộng đồng mình Houston nè anh thấy thế nào, những việc họ làm trong 1 năm nay họ làm mình bực bội phải không anh, nó không có một cái tính cách gì nó đứng đắn một chút chẳng hạn như chửi nhau đó kiện cáo nhau, những chuyện đó không cần thiết phải không anh

10:44:NC: Tôi thấy nó như một con quái vật mà mình đẻ ra nó, để nó thành một thứ quái vật không kéo nó ra được xã hội nó như xã hội bên mỹ đó, anh muốn làm gì anh làm, anh làm tốt thì có người theo, anh làm xấu đó thì sẽ có người đá anh đi, tại sao lại cứ phải là vấn đề

NB: Về bên này là anh năm 1980 1979 đó, thì cái cộng đồng đâu có ai bầu đâu, mấy ổng là xin giấy phép với nhau thôi hoạt động với nhau là cộng đồng người Việt phải không anh, chỉ trừ có năm vừa rồi đó các anh đi với nhau, có mấy ngàn người đi bỏ phiếu, chứ ở đây mấy trăm ngàn người cơ mà,

11:37:NC: Cứ mấy ngàn người mà sống với nhau mà cứ áp đặt cái người đại diện lên cho mình, mấy cái năm đầu ở đây thì Việt Nam cần có một người đứng lên làm đại diện, vì vấn đề ngôn ngữ, thành ra cái thời mà mình tranh chấp với đám đánh cá đó. Thì cần thật, ở đây vì mình có nhu cầu nên có những người người ta nổi lên người ta làm thí dụ như ông Nam chẳng hạn,

NB: Vâng ở bên ngoài Cirub

12:24:NC: Thì cái công việc không ai chối cãi được là ổng làm đúng, có cần ai bầu ổng đâu, tự ổng đứng ra ổng làm tự nguyện luôn, thì tự nhiên có cái nhu cầu, ổng đáp ứng được thì người ta để cho ổng cái nhu cầu tốt đẹp. Sau đó, lại bày đặt ra bầu bán là có chuyện.

NB: Việt Nam mình chưa có biết sử dụng lá phiếu, Anh có thể cho biết từ năm 75 anh đến đây đó, thì cái cuộc sống của anh thế nào ? anh có đi học lại không ?

13:05:NC: Có tôi có đi học lại,

NB: Xin anh cho biết để cái hội bảo vệ lịch sử văn hóa họ có reference cho giới trẻ trong tương lai.

13:22:NC: Tôi đi học cũng cực nhọc lắm là bởi vì vừa phải đi học vừa đi làm, có gia đình rồi, tôi sang đây sanh thêm một đứa là bốn đứa, thành ra vấn đề nặng lắm, vấn đề sinh kế nó nặng lắm. Hồi dưới Misury có đi học, nhưng học không xong, phải đi làm, vì thằng cháu nó bị suyễn đó thành ra phải đưa nó về florida, xin đi học lại rồi cũng phải đi làm không thành công. Ở Florida tôi không thích cộng đồng đó, cộng đồng đó bị chi phối nhiều quá, mình không chen chân lên đi học lại rồi hai ba lần sau này mới học xong cái MBA ở Center mart ở đây.

NB: Rồi về Boston anh làm cho chính phủ hay sao

14:43:NC: Trong cái thời gian đó thì mới đầu cái lúc vừa đi làm vừa đi học thì đi làm cho bộ lao động Mỹ, làm 3 năm rồi tôi làm cho city, từ đó tôi nghỉ hưu là từ City đó.

NB : Anh về hưu lâu chưa ?

15:06:NC: về hưu từ 62, năm 62 tuổi

NB: Tức là năm 2007-2008, anh về hưu năm nào chứ ?

15:17:NC: năm 200 không nhớ, mới đây thôi, về hưu năm 62 tuổi, xong rồi đi làm sau đó thì tôi mua báo ngày nay,

NB:giờ anh quản lý báo ngày nay? Khi anh sang bên này thì các cháu có gặp trở ngại gì về ngôn ngữ không, khi đó các cháu nó còn đang trẻ mà, cháu lớn nhất bao nhiêu tuổi anh ?

15:55:NC: Mới sang đây thì cháu lớn nhất cỡ 5-6 tuổi, bằng thời kỳ tôi đi vào nam thôi, nó không có trở ngại gì,

NB: Anh đồng con thì cũng vất vả

16:14:NC: Vâng vất vả

NB: Tôi cũng thế, tôi có sáu đứa con, cháu lớn nhất là 10 tuổi khi sang đây, nhưng mà dù sao nữa thì nó cũng học hành đến nơi đến chốn phải không anh ?thì bây giờ với tính cách anh run báo ngày nay thì anh có những chủ trương như thế nào ?

16:32:NC: Chủ trương tờ báo là d

NB: Dĩ nhiên mỗi tờ báo nó có một đường lối phải không anh? Anh nhắm vào tờ báo đó thì anh muốn làm cái gì ? Chẳng hạn như hướng dẫn cộng đồng, hoặc vấn đề văn hóa ?

16:49:NC: Tôi không muốn hướng dẫn cộng đồng, tôi chỉ muốn là thành ra một tờ báo đối lập chính trị với phía trong nước, tức là mình đứng vai trò đối lập, đứng đả với chính phủ, tôi không cần anh cộng sản hay không cộng sản, tôi chống lại quyền lực chính quyền

NB: Cái đó cũng là cái tốt thôi, rồi ở trong cái tờ báo nó có những cái, một số anh em, người viết chính trị người viết văn hóa, người viết tin tức, thì cái ekip của anh bây giờ nó như thế nào hả anh ?

17:32:NC: Thì bây giờ nó cũng bình thường, cái tờ báo nó thế này, báo này là mình bán, nhưng mà mình lại không có trả tiền nhuận bút cho những người viết bài cho mình, những người viết cho mình là những người cộng tác viên đặc biệt, họ cũng đã có một thời gian họ kêu là họ cũng không phải sống chết nhưng họ cũng đóng góp tích cực vào tờ ngày nay, họ tích cực làm việc để nuôi dưỡng tờ ngày nay, là đứa con

tinh thần của họ, có anh Hà Ngọc Cư, anh Nguyễn Đức Tuệ, hai người cột trụ, bây giờ mấy anh em bên ngoài có anh Nghĩa bên Cali, còn những anh em đóng góp không thường xuyên nhưng cũng có đóng góp là anh Trần Đình Nam,

NB: Ảnh bên Anh phải không anh ?

18:57:NC: tôi không nhớ rõ lắm

NB: Tôi nhớ anh ta là sỹ quan trẻ Hải Quân, anh đó có viết cuốn sách về trận chiến của Miền Nam với Việt Cộng, rất dày sáu bảy trăm trang cơ, anh đó anh ấy lấy những tài liệu của quân lực Việt Nam cộng hòa, báo chí, sách Mỹ nó viết về chiến tranh, và tài liệu của Việt Cộng, anh ấy gom bài lại anh ấy viết. một sỹ quan trẻ của Hải Quân, khi anh ấy đi có thể là sinh viên sỹ quan Hải Quân mới ra trường. Theo anh ở đây có báo của Dương Phục, của Việt Nam Mới của anh Vũ Văn Hoan, đó là ba tờ lớn chính khuôn khổ giống như nhật báo, còn tờ nào nữa không anh ?

19:59:NC: còn tờ Việt Nam mới, tờ Việt Báo nữa chứ,

NB: Việt Báo của Liên Hiệp Sài Gòn. Tờ Trần Dạ Từ, còn tờ gì của con gái Nhật Tiến nữa

20:17:NC: Việt Trai, Thì khuôn khổ khác,

NB: theo anh anh nghĩ là đồng báo như vậy thì làm sao mình sống được ?

20:35:NC: Nếu mình làm báo để kiếm tiền thì không được, để báo nó sống thì mình lây lất thôi, như anh Phục thì ảnh không lo lắm về tài chính ảnh được đài thọ, anh phục giờ sắp sửa làm ti vi nữa. Vì tooi nghe nói đài Sài Gòn giờ cũng ít giờ lắm.

NB: Đài của anh Dương Phục còn là vì nó cũng có nhiều người cộng tác tương đối có giá trị, tiết mục tốt nhất tôi nghĩ là đối thoại với những chính kiết buổi sáng. Đó có thể nói là điểm lôi kéo người ta, rồi một số luật sư, nha sỹ, chuyên viên làm việc thì cũng nuôi sống được, tôi không dám đi vào chi tiết vì không dám hỏi, chuyện câu người ta nhưng tôi nghĩ sống được, ti vi thì họ đã có sẵn rồi.

21:47:NC: Ti vi giờ cũng cạnh tranh nhiều lắm chứ

NB: giờ có YM ... TV thì hai cái đài thế nào anh ?

21:52:NC: Không biết được, không trong nghề.

NB: Nhưng thấy nó vẫn còn phải không anh?

22:02:NC: Vâng, vẫn thấy làm, vẫn kiếm tiền được thì họ mới hoạt động được

NB: Có câu chót là tất cả người ở đây muốn hỏi đó là về cái nếp sống gia đình thì như thế nào, như lễ lạt, christmas hay newyear thì gia đình anh tụ tập thế nào. Có còn giữ được những cái giống như là ông cha mình ngày xưa gia đình anh các cháu có về không ?

22:36:NC: Các cháu tôi nó cũng được cái may là mấy thằng con tôi nó ở Houston hết, không có đứa nào đi xa cả, nên nó về thăm bố mẹ thường xuyên,

NB: Cũng lễ lạt cũng bàn thờ cũng những phong tục ngày tết, con cái bố mẹ mừng tuổi, cái đó là quá tốt. Rồi các cháu cũng năng về với anh chứ, các cháu có ở riêng không, có cháu nào lập gia đình rồi ?

23:17:NC:Có hai thằng lập gia đình, có hai thằng chưa lập gia đình, nhưng nó ở riêng và nó cũng mua nhà mua cửa rồi

NB: Đúng rồi, đi làm thì phải có nhà riêng, tự do làm việc, ở chung với anh nó không làm việc được, ví dụ nhiều khi nó phải đưa pc về nhà làm việc, mình làm mất thời gian của chúng nó đi.

23:53:NC: Tụi nó cũng về thường, chính tụi tôi được cái may là các cháu nó vẫn gần gũi bố mẹ,

NB: Đó là cái điều tốt, vì nhiều con cái không về với bố mẹ mặc dù ở ngay đây, gia đình anh vậy rất là quý hóa rồi, nhà tôi có hai cháu ở xa, bây giờ 1 cháu nữa là ba nhưng mà chúng tôi liên lạc hàng ngày thành ra không có gì trở ngại trong liên lạc hàng ngày, Trước tôi học đa khoa xong tôi đi dạy học, sau năm 65 tôi bị động viên, sau tôi giải ngũ không đi dạy học nữa tôi đi làm cho unicef, với tôi đi với tòa đại sứ để tuyển người từ Đà Nẵng, vào Kontum cho đến Miền Nam tại vì bấy giờ mới mà, nó tuyển nhân viên thì tôi làm việc với họ, tôi làm được gần một năm thì tôi sang tôi làm esel administration nhưng mà tết Mậu thân tôi chuẩn bị đi học master, có học bổng có visa, passport mà lại bị tái ngũ thế là tôi ở lại quân đội 75, lương mình gấp 4 lương quân đội, mình vào đó thà rằng đừng ra đi, khi đó đang làm ngoài lại vào, cực khốn cùng, nhà tôi bị Việt Cộng nó đốt, tôi bị cháy nhà luôn, tái ngũ trình diện xong ngày hôm sau ra hành quân Thị Nghè, rồi hành quân xong thì tôi đóng ở trên Majestic, tôi đại diện cho hội cảm ơn anh có cơ hội cho tôi đại diện hội phỏng vấn, để thế hệ sau nhìn thấy chúng ta biết đâu họ có những bài học hay cảm ơn anh rất nhiều, chào anh